

Trots op mijn vak

Drie leerplichtambtenaren. Drie keer trots op hun vak. En die trots dragen ze graag uit. Anneke Veltman uit Arnhem speelt de hoofdrol in een documentaire over het werk van de leerplichtambtenaar, Laurens Rink geeft gastlessen over zijn vak op het hbo en Ashley Margarittha liet zich interviewen door Linda.nl. Wie zijn deze bevlogen leerplichtambtenaren en hoe dragen zij bij aan een positief beeld van hun vak? Lees hun verhaal op de volgende pagina's.

Tekst Yolanthé van der Ree

*'Ik zorg ervoor
dat ik altijd kan
uitleggen waarom
ik doe wat ik doe'*

Anneke Veltman, leerplicht-ambtenaar RBL Midden-Gelre, in het vak sinds 2007

Waarom koos je voor dit vak?

'Als medewerkster bij de voorloper van Ingrado was ik al lange tijd betrokken bij het werkveld van de leerplichtambtenaar. Ik kreeg daardoor veel mee van wat er speelde in de praktijk en vond dat ongelooflijk interessant. Na een aantal jaar wilde ik het zelf gaan doen, zelf degene zijn die in contact staat met jongeren, die het verschil kan maken.'

Wat is er zo mooi aan je vak?

'Het geeft me een heel goed gevoel dat ik een schakel kan zijn in een traject van een jongere. Jongeren die bij ons in beeld komen, staan vast op een kruispunt en weten even niet hoe het verder moet. Als ik dat signaal krijg en mag gaan meedenken hoe nu verder, dan is dat prachtig. Soms staan ze daar al een tijd zonder dat ze zich daarvan bewust zijn. Ze zijn bijvoorbeeld vaak ziek, komen veel te laat of gaan met steeds meer tegenzin naar school. Scholen en ouders blijven dan vaak heel lang pushen en stimuleren om door te gaan, terwijl het de vraag is of dat op dat moment goed is voor dat kind. Vaak kun je pas later, als het probleem veel groter geworden is, constateren dat hij of zij toen al op dat kruispunt stond.

Formeel komen wij pas in beeld na een verzuim melding alhoewel het wel vaker voorkomt dat een school mij vraagt even mee te denken in een casus. Dan plannen we bijvoorbeeld een overlegje met de jeugdarts en bepalen samen de juiste richting. Ik investeer enorm in de relatie met de scholen door veel contact te leggen, mee te denken en van me

te laten horen, aan te geven dat ze me altijd mogen benaderen. Dat werkt.'

Wat vertel je op een verjaardag over je vak?

'Dat je als leerplichtambtenaar meer helpend bent dan handhavend. Ik vertel dat ik een jongere die vastloopt, een stapje verder kan helpen. Zo wordt het meestal ook ervaren. Ik zorg ervoor dat ik altijd kan uitleggen waarom ik doe wat ik doe. En dat leidt ertoe dat zelfs als ik uiteindelijk een proces-verbaal moet opmaken, ouders snappen waarom ik dat doe. En dat geldt ook voor de jongeren, al balen ze wel. Ze weten dat ik tot het gaatje ga.'

Ik kreeg een melding van een school over een jongen die steeds te laat kwam ondanks vele waarschuwingen. In het gesprek met de moeder kwam ik erachter dat het voor deze jongen op dit moment onmogelijk was om 's morgens vroeg op school te komen. Dan kan ik wel streng gaan doen, maar dat heeft totaal geen zin, het is niet helpend. Dan ga ik terug naar 'wat was ook alweer de bedoeling?' De bedoeling was volgens mij dat deze jongen z'n diploma gaat halen. Laten we dan alsjeblieft zorgen dat dat mogelijk wordt. Dat leg ik dan ook uit aan de school.'

Wat is de belangrijkste vaardigheid van een leerplichtambtenaar?

'Dat je je in een ander kunt verplaatsen en goed kan luisteren. Hoe zit jij hier bij mij aan tafel? Wat is voor jou belangrijk om verder te komen? Samen vaststellen wat het doel is, dat is belangrijk. Alle ouders willen het beste voor hun kind, en alle jongeren willen het liefst gewoon hun diploma halen. En dat is precies wat ik wil, dus daar vinden we elkaar direct. Misschien is dat diploma op dit

moment niet aan de orde, maar gaat het erom dat je je eerst beter gaat voelen. Dan gaan we kijken wat daarvoor nodig is.'

Hoe zie je de positie van leerplicht in het sociaal domein?

'Ik werk veel samen met wijkteams en jeugdconsulenten van de gemeente, met de jeugddarts, samenwerkingsverbanden en de scholen. Samen vorm je een web om de jongere heen. Om een goed maatwerktraject in elkaar te zetten, heb je al deze partijen nodig. Van de samenwerking hangt heel veel af. Investeren in deze relaties is daarom ontzettend belangrijk.'

Welke ontwikkeling zie je of wens je voor de korte termijn binnen je vak?

'Mijn wens zou zijn dat we iets meer ruimte krijgen om buiten de lijntjes te kleuren. Dat we passende trajecten kunnen ontwikkelen die misschien niet helemaal binnen de regels passen. Ik zou het ook fijn vinden om landelijk eenduidiger te werken. Ik hoor nog te vaak dat er sterk handhavend wordt opgetreden.'

Wat is het belang van een branchevereniging als Ingrado?

'Ingrado is voor mij heel belangrijk om ontwikkelingen te kunnen volgen en om onderwerpen te kunnen agenderen. Mijn wens voor meer ruimte voor maatwerk, kent en steunt Ingrado ook. Ingrado kan over deze en andere onderwerpen met het ministerie in gesprek. Ook is het fijn dat Ingrado ontmoetingen met collega's elders in het land faciliteert en dat ze achter de leden staat. In sommige kwesties kan ik zeggen dat ik overleg heb gehad met de brancheorganisatie en dat dit het advies is. Dat is steunend en helpend.'

*'Je moet in kleine
stapjes kunnen
denken. Elk stapje
richting het doel is
er één'*

Laurens Rink, regionaal mbo-leerplichtambtenaar, gemeente Almelo, sinds 6 jaar in het vak

Waarom koos je voor dit vak?

'Ik werkte als griffier bij de rechtbank in Almelo op de afdeling Personen- en Familierecht. Daar werd vooral over jongeren gesproken en niet mét. Ik kreeg steeds meer behoefte met jongeren zelf te werken, maar ik had niet de juiste vooropleiding. Juist toen ik me had ingeschreven voor de opleiding sociaaljuridische dienstverlening zag ik een vacature voor leerplechtambtenaar bij de gemeente Enschede. Ik had nog precies een dag om te reageren. Er waren 100 gegadigden en toen ben ik het geworden, nog niet eens bevoegd. Ik heb eerst m'n hbo-opleiding afgemaakt en ben daarna gestart met de basisopleiding leerplecht.'

'Ik heb er nog geen moment spijt van gehad. Eerder werkte ik ook in het po en het vo, maar werken in het mbo vind ik het leukst. Daar gaat het om de interactie met de jongeren zelf. In het po en ook in het vo heb je toch veelal met ouders te maken.'

Wat is er mooi aan je vak?

'Iedere jongere heeft een eigen verhaal en ieder gesprek verloopt daardoor anders. Ze hebben allemaal iets meegemaakt waardoor naar school gaan lastig is. Hulp staat in mijn werk centraal. Sinds de Methodische aanpak schoolverzuim (MAS) is ons werk echt veranderd, hulp staat voorop. Handhaven doe je pas als je alles hebt geprobeerd in het vrijwillig hulpkader.'

'We hebben de Leerplichtwet en we hebben de MAS. En toch gooit iedere leerplechtambtenaar er zijn of haar eigen sausje overheen. Dat maakt het zo'n mooi vak.'

Wat vertel je op een verjaardag over je vak?

'Een beetje hetzelfde als ik aan de studenten op Saxion Hogeschool vertel tijdens mijn gastlessen. Het beeld is toch dat een leerplechtambtenaar vooral de wet handhaaft. Ik vertel dat ik gesprekken voer met jongeren, soms met ouders erbij. Ik onderzoek de reden dat de jongere verzuimt. Ik ben heel laagdrempelig en ga naast iemand staan. Wat is er aan de hand? Hoe kunnen we dit oplossen? Wat heb jij nodig? Ik trek echt samen met de jongeren op, we maken samen afspraken. En ze weten ook dat niet nakomen van die afspraken, consequenties heeft.'

Wat is de belangrijkste vaardigheid van een leerplechtambtenaar?

'Je moet het belang van de jongeren bovenaan zetten en in kleine stapjes kunnen denken. Elk stapje richting het doel is er één.'

Hoe zie je de positie van leerplecht in het sociaal domein?

'Leerplecht maakt deel uit van het sociaal domein en we werken veel met wijkcoaches/jeugdconsulenten. Er zijn korte lijntjes met de hulpverlening en de wijkcoaches. Dat is ook echt nodig, het is belangrijk dat we de casussen gezamenlijk oppakken.'

Welke ontwikkeling zie je of wens je voor de korte termijn?

'Ik zou nog preventiever willen werken dan

we nu doen. Ik zou met nog meer partijen willen samenwerken om te voorkomen dat jongeren afglijden en in de criminaliteit belanden. Veel jongeren zijn kwetsbaar, zeker doordat ze tijdens corona op de straat waren aangewezen. We zijn in heel Twente bezig met een project Vroegsignalering en ik hoop dat daar echt een preventieve werking van uitgaat. Dat we minder bezig hoeven zijn met puinruimen.'

Wat is het belang van een branchevereniging als Ingrado?

'Ik ben ontzettend blij met Ingrado. Als er complexe stukken uitkomen of bij taaie vraagstukken, kunnen we altijd op Ingrado terugvallen. Ik ga ook altijd naar bijeenkomsten omdat ik het belangrijk vind om collega's uit het hele land te ontmoeten en ervaringen uit te wisselen. Als we ontdekken dat bepaalde knelpunten ook elders spelen, vragen we Ingrado die op te pakken. Ingrado versterkt de gemeenschappelijkheid en de kracht van het vak.'

'We willen dat alle jongeren hun diploma halen zodat ze een eerlijke kans krijgen'

Ashley Margarittha, mbo-leerplicht-ambtenaar Rotterdam, in het vak sinds 6 maanden

Waarom koos je voor dit vak?

'Na mijn studie deed ik een traineeship bij de gemeente Rotterdam. Twee mooie opdrachten deed ik daar; een voor het Jongerenloket en een voor de directie Veiligheid. In die tijd zag ik geregeld een vacature voor leerplichtambtenaar voorbijkomen en ik keek daar altijd met interesse naar. Toen ik met zwangerschapsverlof ging, trok ik de stoute schoenen aan en stuurde een mail naar de afdeling dat ik geïnteresseerd was om leerplichtambtenaar te worden. Na mijn verlof ben ik uitgenodigd te solliciteren. Ik kon kiezen tussen een functie bij het Jongerenloket of die van leerplichtambtenaar. Vol overtuiging koos ik voor het laatste.'

Wat is er zo mooi aan je vak?

'Van jongs af aan wilde ik met jongeren werken, daar ligt mijn hart. In dit vak doe ik dat, maar niet op een vrijblijvende manier. Het juridische aspect, het feit dat je als leerplichtambtenaar de wet achter je hebt, geeft extra handvatten. Hulp staat voorop en soms, als alles is gedaan en geprobeerd, is het fijn dat je een proces-verbaal kunt opmaken.'

'Recent ben ik heel lang met een leerling bezig geweest. Ik was enorm betrokken, zag heel goed waarom het zo moeilijk voor hem was om naar school te gaan. We hebben alles en iedereen in het werk gesteld om hem te helpen en uiteindelijk goede afspraken met hem gemaakt.'

Helaas hield hij zich er niet aan. Dat vond ik echt moeilijk, ik wilde zo graag dat het goed met hem zou gaan. Ik zag me genoodzaakt een proces-verbaal op de te maken. Daar is hij zo van geschrokken dat hij nu weer op school zit. Ik had het liever anders gezien, maar ben blij dat hij weer in beeld is.'

Wat vertel je op een verjaardag over je vak?

'De ideeën over ons vak zijn vaak nog heel cliché. O, zeggen mensen dan, dan loop je zeker ook op Zuidplein (groot winkelcentrum in Rotterdam Zuid, red.) om jongeren op te pakken en naar school te sturen? Of: leerplicht is er om straffen uit te delen. Nee, zeg ik dan, leerplicht is er om te helpen. We willen dat alle jongeren hun diploma halen zodat ze een eerlijke kans krijgen. Daar doen we echt alles voor.'

Wat is de belangrijkste vaardigheid van een leerplichtambtenaar?

'Luisteren! Ook naar wat er tussen de regels door of zelfs niet gezegd wordt. Je moet heel goed opletten en steeds checken als je iets denkt te zien of te horen. Klopt het dat...? Dat helpt jongeren om het hele verhaal te vertellen.'

Hoe zie je de positie van leerplicht in het sociaal domein?

'De samenwerking met alle partners is hecht. Ik hoef de telefoon maar te pakken en heb de juiste persoon aan de lijn.'

Welke ontwikkeling zie je voor de korte termijn binnen je vak?

'Sinds 1 januari is de afdeling 'leerplicht' omgedoopt in 'leerrecht en ondersteuning'. Dat is veelzeggend, hiermee laten we zien

dat we er zijn voor de leerlingen en dat we staan voor hun recht op onderwijs. Ik verwacht dat op termijn het imago van de leerplichtambtenaar zal veranderen van het negatieve 'dwingen en moeten' naar 'hulp en ondersteuning'.'

Wat is het belang van een branchevereniging als Ingrado?

'Voor mijn sollicitatie heb ik de site goed bekeken en de MAS gelezen. Dat was absoluut helpend. Als ik vragen heb of iets niet weet, kijk ik altijd eerst even op de site. Ook als ik scholen wil wijzen op landelijke regelingen en dergelijke, verwijs ik naar de site van Ingrado.' 🍷